

Svetlo pre život

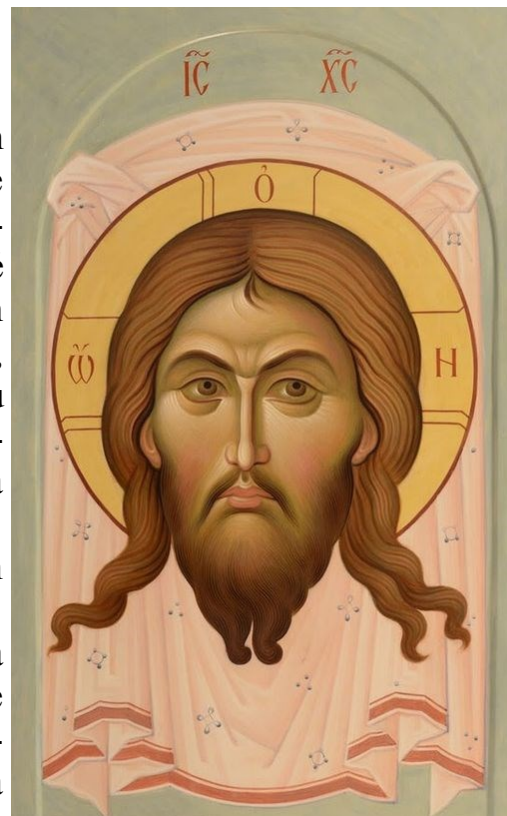
„Ja som prišiel, aby mali život a aby ho mali hojnejšie“ (Jn 10, 10). Týmto slovami evanjelium svätého Jána vysvetľuje účel vtelenia. Božie Slovo – ktoré dalo vzniknúť všetkým veciam pri stvorení (porov. Jn 1, 1 – 4) – teraz privodilo nové stvorenie tým, že si vzalo telo, aby nám prinieslo život v tom najpravejšom zmysle slova. Ten, ktorý nám najskôr dal bytie, nás teraz povoláva za hranice stvoreného času a priestoru k zažitiu jeho prítomnosti, ktoré naplnia naše určenie. Kresťanskí veriaci našej doby, pretvorení v hĺbinách svojho bytia pomocou tohto stretnutia, opakujú volanie prvých veriacich: „Z jeho plnosti sme my všetci dostali milosť za milosťou“ (Jn 1, 16).

Obnovujúca prítomnosť Božieho Slova medzi nami otvorila cestu pre nás, aby sme mali účasť na Božej „milosti“: nie je to nejaký predmet alebo vec, ale samotná plnosť samého Boha, ktorá je nám milostivo daná. Prostredníctvom Krista sa nám ponúka vstup do dôverného života Boha a do tajomstva

Svätej Trojice. A práve *viera*, táto otvorenosť voči Božiemu pôsobeniu vo svete i v hĺbinách nášho bytia, oslobodzuje každého z nás, aby sa podieľal na tejto novosti života. Sväté písmo hovorí, že „tým, ktorí ho [Krista] prijali, [Kristus] dal moc stať sa Božími deťmi: tým, čo uverili v jeho meno“ (Jn 1, 12).

Viera je dynamika s mnohými úrovňami významu, o ktorých môžeme premýšľať. Najlepšie by bolo začať od uvažovania o viere, ako ju chápal svätý Maxim Vyznávač: „Viera je pravdivé poznanie, ktorého princípy sa vymykajú racionálnemu dokazovaniu, pretože viera pre nás robí skutočnými veci, ktoré sa vymykajú intelektu a rozumu“ (*Prvá centúria o teológii*, 9). Pre mnohých moderných ľudí je toto vysvetlenie rozporuplné. Tí, ktorí akceptujú len intelekt ako miesto pre zisťovanie pravdy, hovoria, že nemôže existovať poznanie, ktoré presahuje intelekt a rozum. Pre nich sú nástrojmi poznania racionálne argumenty, logické štruktúry, vedecké experimenty alebo pozorovanie; vieru odmietajú ako „subjektívnu“. Veľké pokroky vo vede a technike touto metodológiou im zastrelili absenciu konečných odpovedí na otázky pôvodu alebo účelu či dokonca samotný zázrak existencie.

Tradícia Svätého písma a Otcov však potvrdzuje hlbšiu formu poznania, ktoré vychádza z hĺbky nášho bytia: je to poznanie, ktoré zostáva mimo skúsenosti tých, ktorí si cenia len vedeckú metódu. Práve toto poznanie, zrodené z Božieho obrazu, ktorý sa nachádza v každom človeku, a zo zjednotenia s Bohom tých, ktorí si obliekli Krista, v nás plodí plnosť života a zároveň je aj podstatou tohto života: „Večný život je v tom, aby poznali teba, jediného pravého Boha, a toho, ktorého si poslal, Ježiša Krista“ (Jn 17, 3).

Rastieme vo viere

Biblické slovo pre spôsob, akým veriaci vložil jednu vieru v Boha, je *eis* („v“). Náš Pán povedal apoštolom, aby krstili všetky národy „v mene Otca i Syna i Svätého Ducha“ (Mt 28, 19). Preto pri každom krste spievame: „Ktorí ste v Krista pokrstení, Krista ste si obliekli, aleluja“ (porov. Gal 3, 27). V najpresnejšom zmysle slova krst „v“ znamená, že patríme tomu, v ktorého mene sme boli pokrstení.^[1] Nielenže patríme, ale aj sme sa „stali“ Kristom, akoby sme ním boli objatí. Vyjadrujeme tým vieru, ktorá je viac než len vierou v nejaký súbor tvrdení. Je to proces stávania sa tým, v čo veríme, proces smerovania k zjednoteniu s Trojicou, ku ktorej patríme od krstu.

Aká vzdialená je táto vízia viery od našej doby! Pre mnohých dnešných ľudí je viera jednoduchou domnienkou o vzhľade pravdy: záležitosťou intelektuálneho alebo emocionálneho presvedčenia. V tradičnom kresťanskom chápaní viera nie je ničím menším ako udalosťou konečnej skutočnosti, prekonávajúcou životné obmedzenia tohto sveta.

Viera má však aj intelektuálnu stránku, rozmer rozumnosti alebo otvorenosti logickému vyjadreniu. Svoje vnímanie toho, čo odhaľuje viera, môžeme vyjadriť pomocou slovných symbolov, hoci tieto slová zostávajú nedostatočné na vyjadrenie plnosti tejto skutočnosti. Preto keď Cirkev hlása tajomstvo Boha v špecifických pojmoch vo svojom vyznaní viery, Nicejskom symbole, zároveň nám pripomína, že je to len symbol Toho, s ktorým sa stretávame vierou.

Jedným z aspektom volanie k viere je teda pozvanie, aby sme si osvojili cirkevné chápanie toho, čo nám Boh ukázal o sebe a čo urobil, aby sme sa s ním zjednotili. Nie sme volaní len k všeobecnej viere v Boha alebo náboženstvo, ale k viere Cirkvi. Prvá časť tejto prezentácie s názvom „Tajomstvo, v ktoré veríme“ načrtáva toto tajomstvo Boha, ktorý nás miluje a zjavuje sa nám.

Viera ako spoločná vec

Cirkev výslovne uznala slobodu zapojenú do nášho prijatia daru viery. Človek môže prijať plnosť viery len v rámci spoločenstva, ale musí ju prijať slobodne. Na druhej strane, moderná doba prijala čisto individualistické chápanie viery. „Skutočná“ viera je vnímaná ako osobné hľadanie zmyslu existencie, vykonávané v izolácii, ako cesta osamelého tvora, ktorý sa usiluje o zjednotenie s Bohom. Viera, ku ktorej sa takto dospelo, sa považuje za úplne subjektívnu: za súkromnú záležitosť, ktorej pravda nie je dôležitá pre nikoho iného.

Táto predstava drsného individualizmu, individuálnej viery alebo súkromného kresťanstva je jednoducho neznáma v tradičnej mentalite. Náboženstvo Svätého písma a Otcov je skôr skupinovú než individuálnou skúsenosťou. Boh síce jedná s jednotlivcami, ale jedná s nimi ako so súčasťou spoločenstva, lebo viera je Božím darom najskôr pre spoločenstvo Cirkvi a prostredníctvom spoločenstva pre každého jednotlivca v ňom. Dokonca aj tí veriaci – proroci, pustovníci, mnísi, ani nehovoriac o samotnom Kristovi –, ktorých najvýlučnejšie a najosobnejšie povolanie volalo von zo života spoločenstva, boli pravidelne posielaní späť do spoločenstva s plodmi svojej samotárskej skúsenosti.

Príchod k takejto živej viere môže zahŕňať osobné hľadanie, ale aj toto hľadanie pochádza z Božieho pôsobenia v hĺbinách nášho bytia pod vedením jeho Ducha. Boh do nás vstúpil túžbu po porozumení, aby sme hľadali dôvod všetkých vecí a nakoniec objavili jeho, Stvoriteľa. Boh je prítomný na tejto ceste, a to už od jej počiatku, ako Skutočnosť hlboko v nás. A vždy, keď vedomá a slobodná ľudská osoba je otvorená vo viere, objaví Boha, ktorý v nej pôsobí od počiatku.

Cestujeme aj s ostatnými po svojom boku, aby nás viedli a učili, pretože cesta viery sa odohráva v spoločenstve, ktorého kultúra dáva podobu, vyjadrenie a svedectvo prítomnosti Boha ako živej skutočnosti v ňom. A tak v kresťanskej skúsenosti môže hľadajúci pravdu autonómne od ostatných existovať teoreticky dovtedy, kým ho hľadanie neprivedie ku Kristovi ako pravde. V tej chvíli možno veriaceho označiť za človeka s hlboko osobnou, ale už nie súkromnou vierou. Individualistické kresťanstvo di protirečí.

Viera si vyžaduje oddanosť Kristovi a takisto jeho Cirkvi, pretože Pán sa stotožnil so svojím ľudom, Cirkvou. „[Boh] Všetko mu [Kristovi] položil pod nohy a jeho ustanovil nad všetkým za hlavu Cirkvi, ktorá je jeho telom, plnosťou toho, ktorý naplnia všetko vo všetkom“ (Ef 1, 22 – 23). V druhej časti s názvom „Tajomstvo, ktoré slávime“ sa ukazuje, že táto viera už nie je súkromná. Jej obvyklá cesta k zjednoteniu s Bohom vedie cez krst v jeho Cirkvi (porov. Mt 28, 19 – 20; Mk 16, 16). Takto viera vedúca ku krstu, vyjadrené pozitívnym spôsobom, vytvára „vyvolený rod, kráľovské kňazstvo, svätý národ, ľud určený na [Božie] vlastníctvo“ (1 Pt 2, 9).

Cirkev uskutočňuje toto komunitné chápanie kresťanstva najmä v liturgickom zhromaždení (po grécky: *synaxis*). Bohoslužba nie je jednoducho zbožnou podporou individuálnej zbožnosti; je to aréna, v ktorej zažívame Kráľovstvo. Keď sa veriaci zhromažďujú, Boh opäť pôsobí uprostred nás a robí z nás „spoločenstvo Svätého Ducha“. Tu pomocou slávenia pamiatky a bohoslužobného sprítomnenia zažívame spásonosné činy Boha-medzi-nami. Druhá časť tejto príručky predstavuje prehľad liturgickej tradície, pomocou ktorej sa naše cirkvi stretávajú s prebývajúcim Božím Duchom.

Dôsledky viery

Keď sa Boh dáva veriacim, pôsobí v nás premenu. Jeho dar nás mysticky mení a robí z nás nových ľudí mocou Ducha. Tento Duch, ktorý v nás prebýva, by mal ovplyvňovať aj náš vedomý život, vrátane spôsobu, akým sa správame k druhým. Ikona prvej Cirkvi, napísaná v *Skutkoch apoštolov*, nám ukazuje ľudí, ktorí sú premenení tak, že „boli milí všetkému ľudu“ (Sk 2, 47). List Diognetovi, napísaný na konci 2. storočia, opísal túto premenu tak, ako ju vníma nekresťan: „Trávia svoj život na zemi, ale ich občianstvo je v nebi“ (5, 9). Pravá viera, ktorá je poznaním Boha, nikdy nezostáva odlúčeným intelektuálnym cvičením. Pravá viera mení a pretvára každý aspekt našej existencie.

Zatiaľ čo liturgické zhromaždenie je hlavným spôsobom, ktorým Cirkev vyjadruje a obnovuje svoju spoločnú vieru, každodenný život veriaceho je hlavnou oblasťou, v ktorej sa uskutočňuje osobná viera. Normálny priebeh dozrievania viery vedie k tomuto volaniu, aby sme vychádzali von do spoločenstva, ktoré prijíma evanjelium. Viera v Krista by mala meniť k lepšiemu nielen jednotlivého veriaceho, ale aj celú spoločnosť. Pre mnohých môže byť život viery dielom existencie, ktorý sa pridáva k nášmu „skutočnému“ životu alebo ho prekrýva. Pre kresťana je poznanie Boha takou neoddeliteľnou súčasťou ľudského života a život v Bohu je takou neoddeliteľnou súčasťou nášho bytia, že bez Boha nie sme naplno živí. Úplnými osobami sa stávame pomocou nášho vzťahu s Bohom a druhými, ako ho zažívame v spoločenstve veriacich. V Kristovi si uvedomuje skutočný účel našej prirodzenosti, keď sa naše človečenstvo završuje a naplnia. Odteraz byť človekom znamená, že sme určení k božstvu, vedení mocou Svätého Ducha, aby sme boli úplne premenení podľa vzoru „toho, ktorý naplnia všetko vo všetkom“ (Ef 1, 23).

Liturgický program od 08.07.2024 do 21.07.2024

<i>Dá-tum</i>	<i>Čas</i>	<i>Program</i>	<i>Úmysel</i>	<i>Liturgický kalendár</i>
08.07 Po.	18:00	Sv. liturgia csl.	† Anna Rabíková	Svätý veľkomočeník Prokop
09.07 Ut.	07:00	Sv. liturgia csl.	ZBP r. Emila Tarasoviča	Svätý hieromučeník Pankrác, tauromenský biskup.
10.07 St.	18:00	Sv. liturgia csl.	ZBP r. Filičkovej 37	Náš prepodobný otec Anton Pečersko-Kyjevský.
11.07 Št	07:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Zuzany Kyseľovej	Svätá všetválna mučenica Eufémia.
12.07 Pia.	18:00	Sv. liturgia csl.	ZBP r. Lazorovej 217	Svätí mučeníci Proklos a Hilarios.
13.07 So	08:00	Sv. liturgia csl.	† František Bardák (40 dňová)	Zhromaždenie k svätému archanjelovi Gabrielovi.
14.07 Ne.	08:00 09:00 11:00	Utierenň Sv. liturgia csl. Sv. liturgia rom.	Za farské spoločenstvo Na úmysel darcu	NEDEĽA 8. TÝŽDŇA PO PÄŤDESIATNICI Pamiatka svätých otcov šiestich ekumenických snemov. 7. hlas Zbierka svojpomocný fond
15.07 Po.	08:00	Sv. liturgia csl.	† Milan Kopčík (40 dňová) † Milan Filičko (9 dňová)	Svätý apoštolom rovný a veľký knieža Vladimír, pri svätom krste nazvaný Bazil.
16.07 Ut.				Svätý hieromučeník Aténogenés a jeho desiatí učeníci.
17.07 St.	16:30	Sv. liturgia csl.	† z r. Daniela Chovanca	Blažený hieromučeník Pavol, prešovský biskup.
18.07 Št				Svätý mučeník Emilián.
19.07 Pia.	18:00	Sv. liturgia csl.	† z r. Firmentovej	Naša prepodobná matka Makrína, sestra Bazila Veľkého.
20.07 So.	08:00 09:00 16:00	Utierenň Sv. liturgia csl. Šoltisa	ZBP r. Kerpčárovej 1 Na úmysel darcu	Svätý a slávny prorok Eliáš. Požehnanie automobilov
21.07 Ne.	07:00 08:00 10:30	Utierenň Sv. liturgia csl. Šoltisa - Odpust	Za farské spoločenstvo ZBP r. Tarasovičkovej 88	NEDEĽA 9. TÝŽDŇA PO PÄŤDESIATNICI 8. hlas Myrovanie